

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

NÁSTROJE A TECHNIKY FORMATIVNÍHO HODNOCENÍ V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

Jitka Nábělková

Doplňkový tematický blok I - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ

Kompetence leadera úspěšné školy

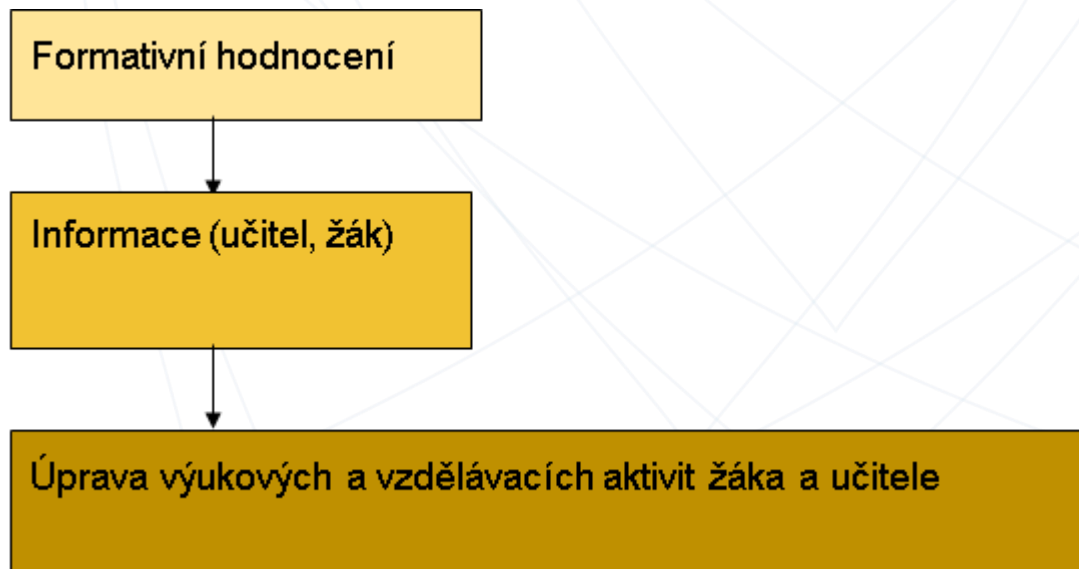
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Formativní hodnocení

Hodnocení v mateřské škole

- Vymezení pojmu a definice
- Diagnostická kompetence učitele

Obrázek 1: Definice formativního hodnocení.

V pedagogické praxi znamená formativní hodnocení několik kroků:

- Děti chápou cíl, o kterém přemýšlejí, a rozumí mu,
- dokáží rozeznat kvalitu,
- ví, jak poznají, zda dosáhly či nedosáhly cíle,
- učitel má během hodiny představu o tom, kde se které dítě v procesu porozumění nachází (kartičky, semafor atp.),
- děti mají příležitost pro vzájemné hodnocení mezi sebou a prostor pro sebehodnocení. (Formativní hodnocení je skvělý nástroj pro lepší učení).

Význam formativního hodnocení dítěte v mateřské škole

- Ukotvení v RVP PV,
- tvorba celého systému technik, metod a nástrojů formativního hodnocení, jež se stane důležitým článkem v realizaci a naplnění ŠVP mateřské školy vycházejícího z RVP PV.
- Každá mateřská škola, popř. každý jednotlivý učitel, si vytváří svůj systém sledování, hodnocení a způsob záznamů pokroků dítěte. Systém musí být přehledný, smysluplný a účelný. Písemné záznamy, případně další doklady vypovídající o dítěti a jeho pokrocích, jsou důvěrné a přístupné pouze učitelům mateřské školy, ČŠI, popř. rodičům. Učitel je využívá při každodenní práci, při tvorbě PLPP nebo IVP, pro komunikaci a spolupráci s rodiči. Hodnocení výsledků vzdělávání vyžaduje úzkou spolupráci všech učitelů.

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018, online)

Způsob vedení vzdělávání učitele mateřské školy

Učitel mateřské školy vede vzdělávání tak, aby:

- se děti rozvíjely v souladu se svými schopnostmi a možnostmi a současně byl podněcován jejich individuální rozvoj,
- bylo posilováno sebevědomí dětí a jejich důvěra ve vlastní schopnosti.

Dále ve vztahu k rodičům dětí učitel MŠ:

- usiluje o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodiči,
- umožňuje rodičům účastnit se na tvorbě programu školy i na jeho hodnocení,
- vede s rodiči dítěte průběžný dialog o dítěti, jeho prospívání, rozvoji a učení (pravidelná individuální konzultační činnost, práce s portfoliem dítěte aj.).

Významy formativního hodnocení lze shrnout do několika bodů:

- přispívá k budování sebedůvěry dítěte,
- pomáhá učení,
- dítě obdrží informaci, nakolik dosáhlo cílů učení, a pomáhá mu určit cíle další,
- tento způsob hodnocení odpovídá cílům učení,
- pomáhá učiteli plánovat další učení.

Siraj-Blatchford a kol. (2002) potvrdili význam formativního hodnocení potřeb dětí a jejich podpory v učení.

Pokud učitel používal principy formativního hodnocení, žáci považovali jejich přístup za spravedlivý (Laufková, Novotná, 2014).

Vymezení cílů formativního hodnocení v prostředí mateřských škol

- Zpráva ČŠI (Kvalitní škola – kritéria a indikátory hodnocení. Modifikace pro předškolní vzdělávání, datum neuvedeno, 2019, online)
- Vymezením cílů formativního hodnocení lze následně určit a popsat metody, nástroje a techniky formativního hodnocení vhodné pro prostředí mateřských škol.

Metody a nástroje formativního hodnocení v praxi mateřských škol

Formativní hodnocení obecně používá všechny druhy metod známých z běžného vzdělávání. Jsou však uzpůsobeny tak, aby naplnily cíle formativního hodnocení.

Howard (2011, online) doporučuje ve formativním hodnocení dodržovat tyto zásady:

- Používat více nástrojů pro více účelů.
- Řešit více vývojových oblastí.
- Jednat v souladu s poznatky o učení v daném vývojovém období.
- Shromažďovat informace z více zdrojů.
- Zavést systémový přístup.

Vyhnout se nevhodnému používání informací o hodnocení, konkrétně označování dětí, předvídání budoucího akademického a celoživotního úspěchu dětí.

(Howard, 2011, online)

Představujeme sadu metod, technik a nástrojů, s nimiž je potřeba se nejprve naučit zacházet a počítat i s omyly a chybami. Dlouho to trvá i na straně dětí, než takové postupy přijmou za své.

Použité zdroje

HOWARD, Eboni C. Moving Forward with Kindergarten Readiness Assessment Efforts: A Position Paper of the Early Childhood Education State Collaborative on Assessment and Student Standards. *ERIC* [online]. 2011, 15 [cit. 2019-07-09]. ISSN N/A. Dostupné z: <https://eric.ed.gov/?id=ED543310>

10 Innovative formative assessment examples for teachers to know [online]. 31. 5. 2019 [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://www.wabisabilearning.com/blog/formative-assessment-examples>

Kvalitní škola – kritéria a indikátory hodnocení. Modifikace pro předškolní vzdělávání [online]. In: ČŠI, s. 1-37 [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%C3%A1zky%20ke%20%C4%8Dl%C3%A1nk%C5%AFm/Kvalitn%C3%AD%20%C5%A1kola%209.%206.%202015/Kvalitni-skola-kriteria-a-indikatory-hodnoceni-konecna-verze-s-poznamkou-pod-carou.pdf>

LAUFKOVÁ, Veronika. Školní hodnocení. In: *SlidePlayer* [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/16628029/>

LAUFKOVÁ, Veronika a NOVOTNÁ, Kateřina. Školní hodnocení z pohledu žáků. *Orbis scholae*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 2014, 8(1), 111-127. ISSN 1802-4637.

SIRAJ-BLATCHFORD, Iram, Kathy SYLVA, Stella MUTTOCK, Rose GILDEN a Danny BELL. *Researching Effective Pedagogy in the Early Years: Department for Education and Skills, corp creator. Research Report RR356*. 2002. ISBN 1 84185 758 0.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Děkuji za pozornost.

Kompetence leadera úspěšné školy

CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145